

Bank Spółdzielczy w Belchatowie
Spółdzielcza Grupa Bankowa

Informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału wg stanu na dzień 31.12.2016 r.

Spis treści

I. Informacje ogólne	3
II. Ujawnienia w zakresie celów i strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka	3
III. Ujawnienia w odniesieniu do funduszy własnych	14
IV. Ujawnienia w zakresie wymogów kapitałowych	16
V. Ujawnienia w zakresie ryzyka kredytowego	17
VI. Ujawnienia w zakresie stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego	22
VII. Ujawnienia w zakresie korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)	23
VIII. Ujawnienia w zakresie ryzyka rynkowego	23
IX. Ujawnienia w zakresie ryzyka operacyjnego	23
X. Ujawnienia w zakresie ekspozycji kapitałowych	24
XI. Ujawnienia w zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego	24
XII. Ujawnienia w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze	25
XIII. Ujawnienia w zakresie ryzyka płynności i pozycji płynnościowej	26
XIV. Ujawnienia w zakresie dźwigni finansowej	31
XV. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe	31
XVI. Ujawnienia w zakresie funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej	31

I. Informacje ogólne

1. Bank Spółdzielczy w Bełchatowie z siedzibą w Bełchatowie, ul. Piłsudskiego 14 przedstawia informacje opracowane na podstawie „Zasad polityki informacyjnej w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie” wg stanu na dzień 31.12.2016 r.
2. BS w Bełchatowie działa na podstawie Statutu uchwalonego przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 11 kwietnia 2006 r., ostatnia zmiana w dniu 02 kwietnia 2015 r.
3. Organami BS są:
 - 1) Zebrania Grup Członkowskich,
 - 2) Zebranie Przedstawicieli,
 - 3) Rada Nadzorcza,
 - 4) Zarząd.
4. Bank Spółdzielczy w Bełchatowie działa na terenie województwa łódzkiego i powiatu grójeckiego. Działalność Banku prowadzona jest w:
 - Centrali w Bełchatowie,
 - Oddziale w Zelowie,
 - Punkcie kasowym w Urzędzie Gminy w Drużbicach,oraz w Punkcie kasowym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bełchatowie, działalność prowadzona była do 31 marca 2016 r.
5. BS w Bełchatowie jest zrzeszony w SGB-Banku S.A. w Poznaniu i na dzień 31.12.2016 roku posiadał akcje o wartości bilansowej 852.744,00 zł. Bank posiada 6.883 głosów na Walnym Zgromadzeniu w SGB-Banku S.A. w Poznaniu co stanowi 0,28 % ogółu akcji (każda akcja ma 1 głos). W 2015 r. Bank przystąpił do Spółdzielni działającej pod firmą „Spółdzielczy System Ochrony SGB”. Na dzień 31.12.2016 roku BS posiadał udział w Spółdzielczym Systemie Ochrony SGB w wysokości 1.000,00 zł. Zaangażowanie kapitałowe nie pomniejsza funduszy własnych Banku. Bank nie posiada udziałów w podmiotach zależnych, w związku z tym nie dokonywał konsolidacji do celów rachunkowości i regulacji ostrożnościowych.
6. Bank nie udziela kredytów w walutach obcych;
7. Bank prowadzi działalność handlową w nieistotnym zakresie;
8. Bank nie korzysta z technik redukcji ryzyka kredytowego;
9. Informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej Bank udostępnia osobom zewnętrznym, w szczególności klientom Banku oraz uczestnikom rynków finansowych z częstotliwością roczną w terminie 15 dni od zatwierdzenia sprawozdania finansowego. Sprawozdanie finansowe za 2016 r. zatwierdzone zostało przez Zebranie Przedstawicieli, które odbyło się w dniu 10 kwietnia 2017 r.

II. Ujawnienia w zakresie celów i strategii zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka

2.1 Strategia i procesy zarządzania ryzykiem

Cele strategiczne w zakresie zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka i sposoby ich realizacji Bank określił w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie”. Strategia zarządzania ryzykiem określa:

- strukturę organizacyjną w zakresie zarządzania ryzykiem;
- zadania organów Banku, komitetów, jednostek organizacyjnych i poszczególnych osób w procesie zarządzania ryzykiem;
- procedury zarządzania ryzykiem w Banku;
- cele strategiczne w zakresie zarządzania istotnymi rodzajami ryzyka w Banku;
- generalną skłonność do podejmowania przez Bank ryzyka;
- organizację systemu informacji zarządczej;
- ogólne zasady organizacji systemu kontroli wewnętrznej.

Podejmowanie ryzyka zmusza Bank do koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach, poszukiwania form obrony przed zagrożeniami i dostosowywania działalności do zmieniających się warunków zewnętrznych. Ostrożnościowe podejmowanie ryzyka, oznacza utrzymywanie racjonalnej równowagi pomiędzy prowadzeniem działalności przychodowej i kontrolowaniem ryzyka. W celu

przeprowadzania powyższych procesów, realizowane są zadania związane z analizą wartości podstawowych mierników charakterystycznych dla poszczególnych rodzajów ryzyka. Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy:

- dostarczanie informacji na temat ryzyka i jego profilu,
- stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki,
- monitorowanie dopuszczalnego poziomu ryzyka.

Na system zarządzania każdym rodzajem ryzyka składa się:

- procedura opisująca zasady zarządzania ryzykiem,
- identyfikacja, pomiar i monitorowanie,
- system limitów ograniczających ryzyko,
- system informacji zarządczej,
- odpowiednio dostosowana organizacja procesu zarządzania.

Procedury zarządzania ryzykiem podlegają przeglądowi i aktualizacji w cyklach rocznych pod względem dostosowania ich do aktualnych przepisów prawa przy uwzględnieniu zmian w skali działalności Banku oraz zmian organizacyjnych. Wnioski z przeglądu prezentowane są Zarządowi Banku, Radzie Nadzorczej oraz przekazywane są do odpowiednich komórek organizacyjnych, celem ewentualnego uaktualnienia zasad zarządzania poszczególnymi ryzykami.

1 – Ryzyko kredytowe, w tym koncentracji

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) zapewnienie stabilnego rozwoju optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
- 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
- 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 5,00% (wg wartości nominalnej); przy jednoczesnym zachowaniu poziomu 10% (wg wartości bilansowej brutto);
- 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych¹ od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 30%;
- 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
- 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
- 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w banku zrzeczającym lub za pośrednictwem banku zrzeczającego w papierach wartościowych Skarbu Państwa lub Narodowego Banku Polskiego;
- 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym²;
- 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. całkowitego zaangażowania kredytowego podmiotów niefinansowych na poziomie poniżej 55,00% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone³.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:

- 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
- 2) bezwzględne przestrzeganie limitów koncentracji dużych ekspozycji określonych w CRR.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie;

¹ Według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek.

² Pojęcie portfela bankowego i handlowego jest zgodne z definicją zawartą w uchwale KNF w sprawie wyznaczania wymogów kapitałowych.

³ Definicja całkowitego zaangażowania kredytowego została określona w zasadach zarządzania ryzykiem kredytowym.

- 2) ograniczenie kredytowania klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału;
- 3) ograniczanie ryzyka koncentracji w ten sam rodzaj zabezpieczenia.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
- 2) dążenie w prowadzonej działalności w zakresie związanym z udzielaniem ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie do utrzymania zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 60,00% ich udziału w portfelu kredytowym;
- 4) dążenie do utrzymywania udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 9,00% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie (wg wartości nominalnej).

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl⁴) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego (gospodarstwa) nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego (gospodarstwa) przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) 80% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego (gospodarstwa) przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - d) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec podwyższeniu o 5 p.p. w odniesieniu do klientów niższego ryzyka współpracujących z Bankiem⁵.
- 2) stosowanie szczegółowych limitów LtV, na poziomie:
 - a) dla ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych:
 - 80% lub,
 - 90% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym,
 - b) dla ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomościach komercyjnych:
 - 75% lub,
 - 80% w przypadku, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona, lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym,
- 3) kierowanie oferty kredytów hipotecznych głównie do klientów współpracujących z Bankiem, preferowanie zabezpieczeń hipotecznych, stosowanie maksymalnego okresu kredytowania 20 lat;
- 4) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji przyjmowanych operatów szacunkowych przez pracownika posiadającego odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecenie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:

⁴ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.

⁵ Klient niższego ryzyka współpracujący z Bankiem – klient wiarygodny, o pozytywnej historii kredytowej, posiadający w Banku rachunek bankowy z systematycznymi wpływami co najmniej od 6 m-cy lub posiadający produkt o charakterze kredytowym terminowo spłacanym przez ostatnie 6 m-cy albo posiadający w Banku produkt o charakterze kredytowym terminowo spłacanym przez ostatnie 6 m-cy, a zakończony nie wcześniej niż w okresie ostatnich 6 miesięcy.

- 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
- 2) dążenie w prowadzonej działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych do utrzymania zaangażowania na nieistotnym poziomie;
- 3) zaangażowanie się w detaliczne ekspozycje kredytowe maksymalnie do 30,00% ich udziału w portfelu kredytowym;
- 4) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 2,50% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych (wg wartości nominalnej).
- 5) utrzymywanie udziału portfela zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych podlegających Rekomendacji T (DEK T) na poziomie nie wyższym od 4,00% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych DEK T (wg wartości nominalnej).

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 20 lat;
- 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik Dtl⁶) nie przekracza:
 - a) 50% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego (gospodarstwa) nie przekracza jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - b) 65% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego (gospodarstwa) przekracza poziom jednego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw i nie przekracza trzykrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - c) 80% - w przypadku, gdy dochód klienta detalicznego (gospodarstwa) przekracza trzykrotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw,
 - d) wskaźniki wymienione w lit. a-b mogą ulec podwyższeniu o 5 p.p. w odniesieniu do klientów niższego ryzyka współpracujących z Bankiem.
- 3) kierowanie oferty kredytów detalicznych głównie do klientów współpracujących z Bankiem.

2 – Ryzyko operacyjne

Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:

- 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
- 2) racjonalizację kosztów;
- 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
- 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
- 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:

- 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;
- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających się warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3 – Ryzyko płynności

Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

⁶ Definicja wskaźnika Dtl znajduje się w procedurze szczegółowej dotyczącej zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych.

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstania sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji.
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie strategii finansowania,
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami⁷ poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów⁸ powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu⁹ na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów¹⁰ nad skumulowanymi pasywami¹¹ w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku¹²;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności¹³ (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów w bazie depozytowej;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od podmiotów gospodarczych po akceptowalnej cenie;
- 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4 – Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej

Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
- 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.
- 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
- 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 2,00% sumy bilansowej;
- 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez:
 - a) stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) - zwłaszcza dla aktywów wrażliwych,

⁷ Zgodnie z rozporządzeniem CRR lub Umową Systemu Ochrony;

⁸ Wartość kredytów obliczona jako: kwota nominalna kapitału kredytu (dla kredytów w rachunkach bieżących jest to kwota wykorzystanego kapitału) minus nierozliczona prowizja minus rezerwa celowa

⁹ Wyznaczonej w oparciu o zestawienie luki płynności, o którym mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

¹⁰ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi.

¹¹ Wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi.

¹² Kumulując aktywa i pasywa począwszy od ostatniego przedziału.

¹³ O której mowa w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

- b) oferowanie klientom produktów depozytowych, których oprocentowanie uzależnione byłoby od stawek rynkowych (stóp rynku międzybankowego);
- 4) ograniczanie ryzyka opcji klienta poprzez stosowanie niższego oprocentowania, zwłaszcza dla możliwości zerwania depozytu przed umownym terminem;
- 5) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5 – Ryzyko kapitałowe

Cele strategiczne w zakresie ryzyka kapitałowego obejmują:

- dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
- dążenie do posiadania minimalnej wielkości łącznego współczynnika wypłacalności na poziomie 14 %;
- posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 14 %.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- przekazywanie na fundusze własne minimum 90 % nadwyżki bilansowej;
- ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji - w tym w Banku Zrzeszającym w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych powyżej.

6 – Ryzyko braku zgodności

Celem strategicznym Banku w zakresie ryzyka braku zgodności jest:

- efektywne przeciwdziałanie możliwościom wystąpienia naruszeń przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania;
- sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- dążenie do zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
- dążenie i dbałość o wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego;
- pozytywny odbiór Banku przez klientów;
- przejrzystość działań Banku wobec klientów;
- stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowane wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank.

7 – Ryzyko wyniku finansowego

Cele strategiczne w zakresie ryzyka wyniku finansowego obejmują:

- dążenie do osiągnięcia wyniku finansowego na poziomie zapewniającym finansowanie rozwoju działalności, utrzymywanie konkurencyjności oraz podwyższanie funduszy własnych.

Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- określenie obszarów działania,
- określenie polityki produktowej,
- określenie polityki personalnej.

2.2 Struktura i organizacja zarządzania ryzykiem bankowym.

Podstawowe zadania organów Banku w zakresie zarządzania ryzykiem zostały określone w „Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie”.

W procesie zarządzania ryzykiem bankowym w Banku uczestniczą:

- 1) Rada Nadzorcza,
- 2) Zarząd,
- 3) Komitet Zarządzania Ryzykami,
- 4) Komórki organizacyjne.

Zadania Rady Nadzorczej:

- 1) zatwierdza Strategię działania Banku oraz zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, obejmujące m.in. możliwy do zaakceptowania ogólny poziom ryzyka Banku;
- 2) zatwierdza procedury dotyczące procesów:
 - a) szacowania kapitału wewnętrznego,
 - b) planowania i zarządzania kapitałowego;
- 3) zatwierdza strukturę organizacyjną Banku, zawartą w Regulaminie organizacyjnym, dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) zatwierdza ogólne zasady polityki dotyczącej zmiennych składników wynagrodzeń;
- 5) zatwierdza plan pozyskania i utrzymania środków obcych stabilnych;
- 6) sprawuje nadzór nad zarządzaniem ryzykiem braku zgodności rozumianym jako skutki nieprzebrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Bank standardów postępowania, a także zatwierdza założenia polityki Banku w zakresie ryzyka braku zgodności, ocenia efektywność zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 7) sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Banku w zakresie podejmowania ryzyka ze Strategią działania i planem finansowym Banku;
- 8) zapewnia wybór członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 9) sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem występującym w działalności Banku oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego systemu, głównie poprzez zapoznawanie się z raportami i sprawozdaniami dotyczącymi oceny narażenia Banku na poszczególne rodzaje ryzyka (w tym ryzyka braku zgodności) i na ich podstawie dokonuje oceny stopnia efektywności i adekwatności zarządzania ryzykiem;
- 10) ocenia, czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad działalnością Banku są skuteczne i zgodne z polityką Rady Nadzorczej.

Zadania Zarządu:

- 1) odpowiada za skuteczność systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzyka braku zgodności, systemu kontroli wewnętrznej, procesu szacowania kapitału wewnętrznego i dokonywania przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz za nadzór nad efektywnością tych procesów;
- 2) odpowiada za zorganizowanie skutecznego procesu oceny adekwatności kapitałowej i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz nadzór nad jego efektywnością, wprowadzając w razie potrzeby niezbędne korekty i udoskonalenia;
- 3) wprowadza zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka;
- 4) wprowadza podział zadań realizowanych w Banku, który zapewnia niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej podejmowaniem ryzyka przez Bank;
- 5) zatwierdza rodzaje limitów wewnętrznych oraz ich wysokość dostosowaną do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku;
- 6) odpowiada za przejrzystość działań Banku, w szczególności za politykę informacyjną w zakresie działalności Banku, pozwalającą na ocenę skuteczności działania Rady Nadzorczej i Zarządu Banku w zakresie zarządzania Bankiem, monitorowania stanu bezpieczeństwa działalności Banku i za ocenę sytuacji finansowej Banku;
- 7) zapewnia zgodność działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa;
- 8) zapewnia, że Bank prowadzi politykę służącą zarządzaniu wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka w działalności Banku i posiada procedury w tym zakresie;
- 9) odpowiada za opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację polityki zmiennych składników wynagrodzeń;
- 10) uwzględnia rezultaty badań prowadzonych przez komórkę audytu wewnętrznego oraz biegłych rewidentów przy podejmowaniu decyzji w ramach zarządzania Bankiem;
- 11) przekazuje Radzie Nadzorczej, okresowe informacje przedstawiające w sposób rzetelny, przejrzysty i syntetyczny rodzaje i wielkość ryzyka w działalności Banku. Jednym z elementów informacji

zarządczej jest raport z realizacji apetytu na ryzyko (zaprezentowanego w postaci wskaźników ilościowych) ujętego w Dziale IV, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszej strategii.

Zadania Komitetu Zarządzania Ryzykami:

- 1) opiniowanie projektów strategii zarządzania ryzykami w Banku, opiniowanie działań umożliwiających realizację celów strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem rodzajów ryzyka wymienionych w załączniku nr 1 do Regulaminu działania Komitetu Zarządzania Ryzykami w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie.
- 2) wydawanie opinii na temat polityki zarządzania ryzykami, polityki kredytowej, handlowej, kadrowej itp.
- 3) współudział w kształtowaniu głównych założeń, w oparciu, o które budowany jest plan finansowy, przy uwzględnieniu podstawowych wskaźników ekonomicznych, mających wpływ na jego realizację.
- 4) analiza i opiniowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniającej maksymalizację przychodów Banku przy jednoczesnym minimalizowaniu ryzyka.
- 5) analiza nowo wprowadzanych produktów w aspekcie ich wpływu na ponoszone przez Bank ryzyko oraz wynik finansowy Banku.
- 6) inicjowanie i koordynowanie działań w zakresie:
 - a) tworzenia, modyfikacji i doskonalenia systemu identyfikacji,
 - b) pomiaru, monitorowania, raportowania, limitowania i kontroli ryzyka.
- 7) opiniowanie regulacji wewnętrznych Banku pod kątem narażenia Banku na ryzyko .
- 8) nadzorowanie działań zmierzających do utrzymania podejmowanego przez Bank ryzyka na akceptowalnym poziomie.
- 9) opiniowanie metodologii wyznaczania limitów oraz propozycji ich wartości. Analiza limitów wewnętrznych pod kątem ich wpływu na bezpieczeństwo i poziom strat Banku. Analiza zgodności przyjętych limitów z poziomem ryzyka akceptowanym przez Radę Nadzorczą.
- 10) rekomendowanie Zarządowi Banku opinii w zakresie ryzyka.
- 11) przygotowanie dla Zarządu propozycji stosowania odpowiednich narzędzi redukcji ryzyka oraz ocena efektów ich wdrażania.
- 12) przekazywanie do Zarządu Banku wniosków wymagających rozstrzygnięcia przez Zarząd Banku.
- 13) opiniowanie informacji zarządczej w zakresie kompetencji Komitetu, przygotowywanej na potrzeby Zarządu i Rady Nadzorczej.

Komórki organizacyjne uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Procedury zarządzania Ryzykiem bankowym

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest w oparciu o opracowane w formie pisemnej i zatwierdzone przez Zarząd wewnętrzne procedury.

W ramach stosowanych procedur zarządzania ryzykiem Bank wprowadził w formie pisemnej, w szczególności:

- 1) w zakresie ryzyka kredytowego i koncentracji:
 - a) zasady zarządzania ryzykiem kredytowym;
 - b) zasady zarządzania ryzykiem koncentracji;
 - c) zasady zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - d) zasady zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie.
- 2) w zakresie ryzyka stopy procentowej: zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej;
- 3) w zakresie ryzyka operacyjnego:
 - a) zasady zarządzania ryzykiem operacyjnym;
 - b) zasady powierzania wykonywania czynności podmiotom zewnętrznym;
 - c) zasady sporządzania informacji zarządczej w obszarze objętym Rekomendacją D KNF;
 - d) zasady rozwoju systemów informatycznych;
 - e) zasady zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu dla banku;
 - f) zasady zarządzania projektami w zakresie środowiska teleinformatycznego;

- g) zasady zarządzania incydentami naruszenia bezpieczeństwa teleinformatycznego;
 - h) zasady współpracy z zewnętrznymi dostawcami usług informatycznych;
 - i) instrukcję postępowania w sytuacji naruszenia ochrony zbioru danych;
 - j) regulamin zasady przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu;
 - k) kodeks współpracy obszaru biznesowego, technologii informacyjnej i bezpieczeństwa teleinformatycznego;
 - l) politykę bezpieczeństwa teleinformatycznego;
 - m) politykę klasyfikacji systemów informatycznych;
 - n) politykę zarządzania jakością danych o kluczowym znaczeniu dla banku;
 - o) politykę bezpieczeństwa informacji;
 - p) politykę klasyfikacji informacji;
 - q) politykę kadrową;
 - r) politykę bezpieczeństwa płatności internetowych;
 - s) instrukcję zarządzania elektronicznymi kanałami dostępu;
 - t) politykę ciągłości działania w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie;
 - u) plan awaryjny na wypadek niezdolności do wykonywania czynności powierzonych przez przedsiębiorcę;
 - v) plan ochrony Centrali Banku Spółdzielczego w Bełchatowie;
 - w) plan ochrony Oddziału Banku Spółdzielczego w Bełchatowie.
- 4) w zakresie ryzyka płynności: zasady zarządzania ryzykiem płynności;
- 5) w zakresie ryzyka braku zgodności: zasady zarządzania ryzykiem braku zgodności;
- 6) w zakresie ryzyka kapitałowego:
- a) strategię zarządzania i planowania kapitałowego;
 - b) zasady wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko;
 - c) zasady szacowania kapitału wewnętrznego.
- Ponadto Bank wprowadził regulacje w obszarze innych ryzyk, w szczególności:
- 1) w zakresie zarządzania:
 - a) zasady polityki informacyjnej;
 - b) instrukcję sporządzania informacji zarządczej;
 - c) regulamin wynagradzania, zawierający m. politykę zmiennych składników wynagrodzeń;
 - 2) w zakresie ryzyka biznesowego:
 - a) instrukcję sporządzania strategicznego i rocznego planu ekonomiczno-finansowego;
 - b) instrukcję wdrażania nowych produktów.

Bank wprowadził do systemu zarządzania ryzykiem, ryzyko jakie niesie otoczenie makroekonomiczne Banku w związku ze stanem cyklu koniunkturalnego (cyklu gospodarczego).

Ze względu na szeroki zakres oraz pracochłonność przeprowadzenia pełnego procesu zarządzania ryzykiem zmian warunków makroekonomicznych, część zadań w tym zakresie realizuje Bank Zrzeszający.

Zarządzanie ryzykiem wynikającym ze zmian warunków makroekonomicznych składa się z następujących etapów:

- 1) w Banku Zrzeszającym została opracowana metodologia przeprowadzania analizy zmian w otoczeniu makroekonomicznym, na bazie której prognozowane są parametry makroekonomiczne na okres kolejnego roku obrachunkowego;
- 2) na podstawie kolejnych czynności i w oparciu o prognozowane wskaźniki makroekonomiczne Bank Zrzeszający dokonuje prognoz wskaźników mikroekonomicznych;
- 3) wyniki przeprowadzonych prognoz Bank otrzymuje od Banku Zrzeszającego – w wariancie najbardziej prawdopodobnym - centralnym i wariancie skrajnym;
- 4) wykorzystując otrzymane prognozy wskaźników, Bank przeprowadza (bez konieczności opracowywania nowej metodologii) pomiar wpływu zmian tych wskaźników na poszczególne rodzaje ryzyka;
- 5) pomiar, o którym mowa w pkt 4, dokonywany jest w ramach testów warunków skrajnych; jego opis został zawarty w każdej procedurze dotyczącej zarządzania poszczególnym rodzajem ryzyka bankowego.

We współpracy z zakładem ubezpieczeń Bank stosuje modele współpracy polegające na:

- 1) zawieraniu przez Bank umów agencyjnych;
- 2) zawieraniu przez Bank umów ubezpieczenia na cudzy rachunek, tj. na rachunek klienta.

2.3 Zakres i rodzaj systemów raportowania i pomiaru ryzyka

Do głównych zadań w zakresie zarządzania ryzykiem w Banku należy dostarczanie informacji na temat ryzyka, jego profilu, stosowanie działań profilaktycznych redukujących ryzyko i jego skutki oraz monitorowanie poziomu ryzyka.

Bank dokonuje identyfikacji i pomiaru ryzyka w oparciu o metody, dostosowane do profilu, skali i złożoności ryzyka.

Bank nie posiada modeli, a jedynie metody.

Częstotliwość pomiaru ryzyka dostosowana jest do wielkości oraz charakteru poszczególnych rodzajów ryzyka w działalności Banku.

Metody, w szczególności ich założenia są poddawane okresowej ocenie uwzględniającej testowanie i weryfikację historyczną.

Przegląd i aktualizacja metod lub systemów pomiaru ryzyka przeprowadzane są wraz z przeglądem procedur dotyczących zarządzania ryzykiem.

Niezależnie od podziału stosowanych przez Bank narzędzi pomiaru ryzyka na metody, Bank ogranicza ryzyko wynikające ze stosowania metod poprzez:

- 1) prowadzenie rejestru metod wraz ze wskazaniem właściciela;
- 2) posiadanie dokumentacji opisującej działanie metody;
- 3) w przypadku metod – posiadanie możliwości aktualizowania założeń do metod/modeli w odpowiednim czasie i zakresie;
- 4) przeszkolenie pracowników odpowiedzialnych za obsługę metody, zapewnienie zastępowalności w obsłudze metody/modelu;
- 5) dokonywanie przeglądu i aktualizacji metod pomiaru ryzyka – wraz z co najmniej rocznym przeglądem zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka;

W ramach pomiaru ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych.

Bank przeprowadza testy warunków skrajnych dla wszystkich mierzalnych rodzajów ryzyka, które zostały uznane za istotne.

Bank dokłada staranności, aby zakres i założenia przyjmowane w przeprowadzanych testach warunków skrajnych dawały podstawy rzetelnej oceny ryzyka tj.:

- 1) obejmowały obszary najbardziej narażone na ryzyko lub mogące wygenerować największe ryzyko;
- 2) w większości wynikały z czynników ryzyka, których zmiana nie wynika bezpośrednio z działań podejmowanych przez Bank;
- 3) wartości liczbowe przyjmowane w założeniach do testów stanowiły najgorsze z prawdopodobnych scenariuszy.

Szczegółowe założenia i scenariusze przyjęte w testach warunków skrajnych są zawarte w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, ich przegląd i aktualizacja są dokonywane wraz z przeglądem tych zasad; analizy sporządzane są na piśmie a wyniki oceny prezentowane Zarządowi Banku.

Wyniki testów warunków skrajnych stanowią obowiązkowy element informacji zarządczej dla Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Rezultaty testów warunków skrajnych Bank wykorzystuje w procesie zarządzania ryzykiem m.in. poprzez:

- 1) podejmowanie działań ograniczających ryzyko;
- 2) uwzględnianie ich w poziomach ustanawianych limitów;
- 3) tworzenie dodatkowych wymogów kapitałowych;
- 4) uwzględnianie ich w konstruowaniu planów awaryjnych (płynności, kapitałowym).

Zasady oraz tryb sporządzania i obiegu informacji w Banku reguluje „Instrukcja sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie”.

2.4 Zasady polityki stosowania zabezpieczeń i ograniczania ryzyka

Bank wprowadza odpowiednie do skali i złożoności działalności limity wewnętrzne ograniczające poziom ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działania Banku.

Procedury wewnętrzne określają zasady ustalania i aktualizowania wysokości limitów oraz częstotliwości monitorowania ich przestrzegania i raportowania.

Poziom limitów wewnętrznych jest dostosowany do akceptowanego przez Radę Nadzorczą ogólnego poziomu ryzyka Banku oraz do poziomu limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB.

Analizy będące podstawą do określenia wysokości limitów wewnętrznych są sporządzane w formie pisemnej.

Bank określa wysokość limitów (w zależności od rodzaju ryzyka lub charakteru limitu) w oparciu o następujące przesłanki:

- 1) analizę historyczną stopnia wykorzystania limitu;
- 2) apetyt na ryzyko określony przez Radę Nadzorczą;
- 3) analizę wpływu zrealizowania się limitu w maksymalnej wysokości na sytuację finansową Banku;
- 4) wysokość ryzyka, którym jest obciążona pozycja objęta limitem.

Z zachowaniem limitów określonych w ustawie Prawo bankowe, oraz limitów ustalonych w Systemie Ochrony SGB, Bank ustalił i weryfikuje wewnętrzne limity zaangażowań według kryteriów uwzględniających specyfikę ich działalności.

Procedury wewnętrzne dotyczące zarządzania ryzykiem określają sytuacje, w których dopuszczalne jest przekroczenie limitów wewnętrznych, określają warunki akceptacji przekroczeń oraz sposób postępowania w przypadku przekroczenia limitów wewnętrznych; Bank może określić limity dla których przekroczenie jest niedopuszczalne.

Przyjęte rodzaje limitów wewnętrznych, dotyczących poszczególnych rodzajów ryzyka oraz ich wysokość, zatwierdza Zarząd Banku.

Przekroczenia limitów wewnętrznych są monitorowane i poddawane szczegółowej analizie – zadania te wykonują komórki organizacyjne wskazane w procedurach szczegółowych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

W Banku wprowadzone zostały :

- Instrukcja „Zasady zabezpieczania wierzytelności Banku Spółdzielczego w Bełchatowie”,
 - Instrukcja wyceny i aktualizacji zabezpieczeń rzeczowych pomniejszających wysokość tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie,
 - Instrukcja weryfikacji, monitorowania jakości i aktualizowania wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie
- mające na celu zapewnienie Bankowi zwrot przysługujących mu w stosunku od klienta wierzytelności z tytułu niespłaconej ekspozycji kredytowej w terminie ustalonym w umowie.

2.5 Oświadczenie Zarządu na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem

Zatwierdzone przez Zarząd Banku oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku stanowi **Załącznik nr 1** do niniejszej informacji.

2.6 Oświadczenie Zarządu na temat ogólnego profilu ryzyka związanego ze strategią działalności

Zatwierdzone przez Zarządu Banku oświadczenie na temat ogólnego profilu ryzyka Banku zawierające kluczowe wskaźniki i dane liczbowe, zapewniające zewnętrznym zainteresowanym stronom całościowy obraz zarządzania ryzykiem przez Bank, w tym tolerancje na ryzyko określone przez Radę Nadzorczą Banku, stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszej informacji.

2.7 Informacja w zakresie systemu zarządzania

1 Liczba stanowisk członków Zarządu.

Zarząd Banku działa w składzie trzyosobowym. Żadna osoba nie pełni stanowiska dyrektorskiego (kierowniczego).

2. Polityka rekrutacji dotycząca wyboru członków Zarządu oraz ich wiedzy, umiejętności i doświadczenia określona została w :

- Regulaminie działania Zarządu Banku Spółdzielczego w Bełchatowie,
- Procedurze oceny kwalifikacji członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Bełchatowie.

Celem oceny dokonywanej przez Radę Nadzorczą jest stwierdzenie czy poszczególni członkowie Zarządu z osobna oraz Zarząd kolegią dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności bankowej z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

Rada Nadzorcza Banku dokonała oceny odpowiedności Członków Zarządu, podczas której oceniła wykształcenie, posiadane kwalifikacje, doświadczenie zawodowe, właściwość postawy wobec pełnionej funkcji, a także omówiła odpowiedność w zakresie nieposzlakowanej opinii. Na podstawie dokonanej oceny stwierdzono, iż członkowie Zarządu dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności Banku z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych oraz posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem. Reputacja Członków Zarządu nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku. Rada uznała, że postawa Członków Zarządu oraz ich zaangażowanie w realizowane czynności wpływają na wzrost osiągnięć zarówno ekonomiczno- finansowych, jak i społecznych pozwalają budować pozytywny wizerunek banku oraz umacniać reputację banku i postrzeganie jako instytucji zaufania publicznego, bezpiecznej i przyjaznej klientowi.

Wyniki dokonanej przez Radę Nadzorczą oceny członków Zarządu i Zarządu zostały przedstawione na Zebraniu Przedstawicieli odbytym w dniu 10.04.2017 r. i były podstawą udzielenia absolutorium.

3 Informacja o utworzeniu Komitetu Zarządzania Ryzykami.

W Banku funkcjonuje Komitet Zarządzania Ryzykiem (KZR) będący organem opiniodawczo-doradczym Zarządu Banku w zakresie efektywnego kształtowania struktury ilościowej i jakościowej aktywów i pasywów w celu optymalizacji dochodu, przy jednoczesnym zachowaniu pełnego bezpieczeństwa Banku.

W 2016 roku odbyły się 24 posiedzenia Komitetu.

4 Opis przepływu informacji na temat ryzyka kierowanych do Zarządu

Szczegółowe zasady działania systemu informacji zarządczej zostały uregulowane w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie.

Opis procesów zarządzania, identyfikacji, monitorowania, pomiaru i raportowanie danego ryzyka zawierają instrukcje zarządzania poszczególnymi ryzykami.

Bank dokonuje pomiaru ryzyk z miesięczną częstotliwością, wyjątek stanowi ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności (pomiar kwartalny). Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:

- co miesiąc Komitetowi Zarządzania Ryzykami oraz Zarządowi Banku,
- co kwartał Radzie Nadzorczej.

W zakresie stosowania norm ostrożnościowych Bank przeprowadza testy warunków skrajnych i testy scenariuszowe, pozwalające na skuteczne ograniczanie ryzyka.

W celu ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem Bank wprowadził regulację o nazwie „Strategia zarządzania ryzykiem w Spółdzielczym w Bełchatowie”, która jest zgodna z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi, normami nadzorczymi zobowiązującymi Bank do zarządzania ryzykiem. Strategia uwzględnia zapisy rekomendacji nadzorczych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku oraz zgodna jest z celami ogólnymi Banku w zakresie zarządzania ryzykiem, zawartymi w Strategii działania Banku.

III. Ujawnienia w odniesieniu do funduszy własnych

Bank przyjmuje strategię bezpiecznego funkcjonowania opartą na utrzymywaniu rozmiarów działalności obciążonej ryzykiem na poziomie adekwatnym do posiadanych funduszy własnych.

Szczegółowe informacje na temat poszczególnych elementów funduszy własnych zawiera poniższa tabela:

		A	B	C
Kapitał podstawowy Tier 1: instrumenty i kapitały rezerwowe		Kwota w dniu ujawnienia (w złotych)	Odniesienie do art. rozporządzenia (UE) nr 575/2013	Kwoty ujęte przed przyjęciem rozporządzenia nr 575/2013 lub kwota rezydualna określona w rozporządzeniu nr 575/2013 (w złotych)
1	Instrumenty kapitałowe i powiązane azio emisyjne	11.098.395,50	art. 26 ust. 1, art. 27, 28, 29, wykaz EUNB, o którym mowa w art. 26 ust. 3	11.101.395,50
2	Skumulowane inne całkowite dochody (i pozostałe kapitały rezerwowe)	34.354,37	art. 26 ust. 1	34.354,37
2a	Fundusze ogólne ryzyka bankowego	180.000,00	art. 26 ust. 1 lit. F	180.000,00
3	Kapitał podstawowy Tier I przed korektami regulacyjnymi	11.312.749,87		11.315.749,87

Kapitał podstawowy Tier I: korekty regulacyjne

4	Dodatkowe korekty wartości (kwota ujemna)	- 28.921,75	art. 34, 105	
5	Wartości niematerialne i prawne (po odliczeniu powiązanej rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego) (kwota ujemna)	- 11.685,00	art. 36 ust. 1 lit. b, art. 37, art. 472 ust. 4	- 11.685,00
6	Całkowite korekty regulacyjne w kapitale podstawowym Tier I	- 40.606,75		
7	Kapitał podstawowy Tier I	11.272 143,12		11.304.064,87

Kapitał dodatkowy Tier 1: instrumenty Współczynniki i bufory kapitałowe:

8	Kapitał podstawowy Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	27,21	art. 92 ust. 2 lit. a, art. 465	27,21
9	Kapitał Tier I (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	27,21	art. 92 ust. 2 lit. b, art. 465	27,21
10	Łączny kapitał (wyrażony jako odsetek łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko)	27,21	art. 92 ust. 2 lit. c	27,29
11	Wymóg bufora dla poszczególnych instytucji (wymóg dotyczący kapitału podstawowego Tier I zgodnie z art. 92 ust. 1 lit. a powiększony o wymogi utrzymywania bufora zabezpieczającego i antycyklicznego, jak również bufor ryzyka systemowego oraz bufor instytucji o znaczeniu systemowym wyrażony jako odsetek kwoty ekspozycji na ryzyko)	9.408.063,00	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych, art. 128, 129, 130	
12	w tym: wymóg utrzymywania bufora zabezpieczającego	517.800,00		
13	w tym: wymóg utrzymywania bufora antycyklicznego	0,00		
14	w tym: wymóg utrzymywania bufora ryzyka systemowego	0,00		

Bank nie posiada dodatkowych instrumentów kapitałowych zaliczanych do kapitałów podstawowych Banku.

IV. Ujawnienia w zakresie wymogów kapitałowych

4.1 BS stosuje następujące metody wyliczania wymogów kapitałowych:

- 1) metodę standardową w zakresie ryzyka kredytowego,
- 2) metodę podstawowego wskaźnika w zakresie ryzyka operacyjnego (BIA),
- 3) metodę wyliczania wewnętrznego wymogu kapitałowego.

Bank nie udziela kredytów w walutach obcych.

Bank prowadzi działalność handlową w nieistotnym zakresie.

Bank nie korzysta z technik redukcji ryzyka kredytowego.

Poniższe zestawienie przedstawia poziom minimalnych wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka według stanu na dzień 31.12.2016 roku. Wyliczenia zostały dokonane zgodnie z „Zasadami wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie” oraz z „Zasadami szacowania kapitału wewnętrznego w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie”.

W związku z wejściem w życie, zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz nowelizacją przepisów krajowych, Bank zastosował w rachunku oceny adekwatności kapitałowej na dzień 31 grudnia 2016 r. zasady wynikające zarówno z przepisów unijnych, jak i obowiązujących nadal w tym zakresie przepisów krajowych, przy uwzględnieniu wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego.

4.2 Komisja Nadzoru Finansowego w trakcie badania i oceny nadzorczej nie wykazała konieczności utworzenia dodatkowych wymogów kapitałowych.

4.3 8 % ekspozycji ważonej ryzykiem oddzielnie dla każdej z następujących klas ekspozycji (w zł):

Wyszczególnienie:	Wartość ekspozycji:	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem:	Wymóg kapitałowy:
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	502.260,50	0,00	0,00
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	27.241.727,73	5.448.345,55	435.867,64
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	1.627,22	325,44	26,04
Ekspozycje wobec instytucji	49.100.768,20	50.211,26	4.016,90
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	4.808.371,23	3.776.318,35	302.105,47
Ekspozycje detaliczne	3.083.470,29	2.312.602,71	185.008,22
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	24.905.792,46	20.281.711,00	1.622.536,87
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	62.306,39	62.306,39	4.984,51
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje kapitałowe	853.744,00	853.744,00	68.299,52
Inne pozycje	3.808.020,71	1.701.447,84	136.115,83
RAZEM:	114.368.088,73	34.487.012,54	2.758.961,00

4.4 Wymogi w zakresie funduszy własnych dotyczące ryzyka kredytowego i operacyjnego łącznie oraz oddzielnie dla każdego rodzaju ryzyka (w zł):

Wyszczególnienie:	Wartość na 31.12.2016 r.:
Fundusze własne, w tym:	11.272.143,12
Kapitał Tier I, w tym:	11.272.143,12
Kapitał podstawowy Tier I	11.272.143,12
Kapitał dodatkowy Tier I	0,00
Kapitał Tier II	0,00
Kapitał regulacyjny (łączna kwota ekspozycji na ryzyko), w tym:	3.313.920,28
z tytułu ryzyka kredytowego	2.758.961,00
z tytułu ryzyka operacyjnego	554.959,28
Łączny współczynnik kapitałowy	27,21
Współczynnik kapitału Tier I	27,21
Kapitał wewnętrzny	5.199.976,88
Wewnętrzny współczynnik kapitałowy	17,34

Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na wagi ryzyka (w zł):

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy	Struktura kapitału (w %)
waga 0%	51.458.545,27	0,00	0,00	0,00
waga 10%	0,00	0,00	0,00	0,00
waga 20%	27.494.411,25	5.498.882,25	439.910,58	15,94
waga 35%	0,00	0,00	0,00	0,00
waga 50%	0,00	0,00	0,00	0,00
waga 75%	3.083.470,29	2.312.602,71	185.008,22	6,71
waga 100%	32.331.661,92	26.675.527,58	2.134.042,20	77,35
waga 150%	0,00	0,00	0,00	0,00
Razem	114.368.088,73	34.487.012,54	2.758.961,00	100,00

Na potrzeby procesu wyznaczania wewnętrznego wymogu kapitałowego, Bank stosuje wewnętrzne limity zaangażowania w dany rodzaj zabezpieczenia. W 2016 r. nie odnotowano przekroczeń ustanowionych limitów w zakresie zabezpieczeń.

4.5 Na dzień 31.12.2016 r. Bank nie był zobowiązany do ujawnienia bufora antycyklicznego.

V. Ujawnienia w zakresie ryzyka kredytowego

Z uwagi na charakter i zakres prowadzonej działalności, najbardziej znaczącym rodzajem ryzyka w Banku jest ryzyko kredytowe oraz jego pochodne tj. ryzyko koncentracji.

5.1 Definicje należności przeterminowanych i zagrożonych

Ekspozycjami zagrożonymi są należności poniżej standardu, wątpliwe i stracone, zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16.12.2008 r., tekst jednolity z dnia 08.12.2015 r. Dz. U. poz. 2066.

- 1) Dla celów rachunkowości Bank Spółdzielczy w Bełchatowie przyjmuje, że należności przeterminowane obejmują wszystkie ekspozycje, dla których wystąpiło opóźnienie w spłacie kapitału i/lub odsetek w stosunku do terminu określonego w umowie,
- 2) Do celów wyliczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko kredytowe jako okres przeterminowania bank przyjmuje poziomy określone w „Zasadach wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie” tj. okres przeterminowania jest dłuższy niż 90 dni oraz przeterminowana kwota przekracza:
 - a) w przypadku ekspozycji detalicznych - 500 złotych,

b) w przypadku pozostałych klas ekspozycji - 3.000 złotych.

W sytuacji, gdy kredytobiorca posiada kilka ekspozycji, ale tylko części z nich dotyczy niewykonanie zobowiązania, do tej klasy zaliczane są:

1) tylko ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania – w przypadku ekspozycji wobec klientów detalicznych;

2) wszystkie ekspozycje kredytobiorcy – w przypadku pozostałych klientów.

Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych do odpowiednich kategorii ryzyka stosując dwa kryteria:

- kryterium terminowości – terminowość spłaty kapitału lub odsetek,
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno – finansowej dłużnika (kredytobiorcy).

5.2 Opis stosowanego podejścia i metod przyjętych do ustalania korekt wartości i rezerw

Dla potrzeb naliczenia odpowiedniej wysokości rezerw celowych od ekspozycji kredytowych klasyfikowanych do kategorii „normalnej” (pożyczki i kredyty detaliczne), „pod obserwacją”, „poniżej standardu”, „wątpliwe” lub „stracone”, stosuje się zasady wynikające z Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (tekst jednolity jak wyżej) oraz zasady określone w instrukcji pt. „Zasady przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Belchatowie”.

5.3 Łączna kwota ekspozycji według wyceny bilansowej

Ekspozycje kredytowe według wyceny bilansowej netto¹⁴ na dzień 31.12.2016 roku, bez uwzględnienia skutków ograniczania ryzyka kredytowego oraz średnią kwotę ekspozycji w okresie od 31.12.2015 roku do 31.12.2016 roku w podziale na klasy przedstawia poniższe zestawienie:

Lp.	Klasy ekspozycji	Stan na dzień 31.12.2015 r. w zł	Stan na dzień 31.12.2016 r. w zł	Średnia kwota w okresie od 31.12.2015 r. do 31.12.2016r.
1.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec rządów i banków centralnych	0,00	0,00	0,00
2.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych	12.999.551,46	27.241.727,73	20.120.639,60
3.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organów administracji i podmiotów nieprowadzących działalności gospodarczej	0,00	0,00	0,00
4.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec wielostronnych banków rozwoju	0,00	0,00	0,00
5.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec organizacji międzynarodowych	0,00	0,00	0,00
6.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec instytucji	0,00	0,00	0,00
7.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec przedsiębiorców	4.865.699,67	6.617.773,05	5.741.736,36
8.	ekspozycje detaliczne lub warunkowe ekspozycje detaliczne	2.986.631,42	3.364.828,23	3.175.729,83
9.	ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach (informacja uzupełniająca)	27.862.883,83	26.124.451,28	26.993.667,56
10.	ekspozycje przeterminowane	980,00	62.306,39	31.643,20
11.	ekspozycje należące do nadzorczych kategorii wysokiego ryzyka	0,00	0,00	0,00
12.	ekspozycje z tytułu obligacji zabezpieczonych	0,00	0,00	0,00
13.	pozycje sekurytyzacyjne	0,00	0,00	0,00

¹⁴ Wartość należności pomniejszona o ESP oraz utworzoną rezerwę celową;

14.	ekspozycje krótkoterminowe wobec instytucji i przedsiębiorców	0,00	0,00	0,00
15.	ekspozycje z tytułu jednostek uczestnictwa w instytucjach zbiorowego inwestowania	0,00	0,00	0,00
16.	inne ekspozycje	0,00	0,00	0,00
RAZEM		48.715.746,38	63.411.086,68	56.063.416,55

Do istotnych klas ekspozycji kredytowych (czyli takich, które stanowią przynajmniej 30% łącznej kwoty ekspozycji kredytowych) zaliczają się:

- ekspozycje lub ekspozycje warunkowe zabezpieczone na nieruchomościach
- ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego i władz lokalnych.

5.4 Struktura geograficzna ekspozycji

Bank z uwagi na specyfikę i przyjęte kierunki działania, obsługuje klientów głównie z terenu województwa łódzkiego oraz posiada zgodę na rozszerzenie terenu działania o powiat grójecki. Udział zaangażowania w powiat grójecki w całkowitym zaangażowaniu Banku kształtował się na niskim poziomie – maksymalny udział wyniósł 8,53% (wynika z uczestnictwa w konsorcjach bankowych). W związku z powyższym Bank nie wyznacza limitów na poszczególne obszary geograficzne.

5.5 Struktura branżowa w rozbiciu na klasy ekspozycji

Strukturę zaangażowania kapitałowego Banku wg wartości nominalnej¹⁵ w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Branże	Wartość w zł
1.	Rolnictwo	4.176.431,41
	Należności normalne	3.206.519,97
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	969.911,44
2.	Przetwórstwo przemysłowe	2.218.953,18
	Należności normalne	2.218.953,18
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
3.	Hotele i restauracje	2.471.904,00
	Należności normalne	2.471.904,00
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
4.	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	419.271,50
	Należności normalne	356.965,11
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	62.306,39
5.	Obsługa nieruchomości, wynajem usługi związane z prowadzeniem działalności	6.283.320,26
	Należności normalne	6.283.320,26
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
6.	Budownictwo	358.110,59
	Należności normalne	358.110,59
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00
7.	Handel hurtowy i detaliczny	3.478.053,31
	Należności normalne	3.478.053,31
	Należności pod obserwacją	0,00
	Należności zagrożone	0,00

¹⁵ Kwota należności, zobowiązania, zobowiązania pozabilansowe lub wartość papieru wartościowego oznaczająca wysokość kwoty kapitału (łącznie z odsetkami skapitalizowanymi) na dzień sprawozdawczy, która dłużnik jest na mocy umowy zobowiązany zapłacić wierzycielowi; w przypadku akcji, wartość nominalna to wartość wynikająca z postanowień statutu i wpisana do rejestru sądowego.

8.	Administracja publiczna i obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne i zdrowotne Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	27.224.156,99 27.224.156,99 0,00 0,00
9.	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	213.440,00 213.440,00 0,00 0,00
10.	Działalność usługowa komunalne, społeczna i indywidualna, pozostała Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	2.693.548,56 2.693.548,56 0,00 0,00
11.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	145.512,04 145.512,04 0,00 0,00
12.	Pośrednictwo finansowe Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	1.567.600,00 1.567.600,00 0,00 0,00
13.	Usługi i działalność gdzie indziej niesklasyfikowana Należności normalne Należności pod obserwacją Należności zagrożone	8.728.230,14 8.513.245,05 155.871,00 59.114,09
Razem		59.978.531,98

5.6 Struktura ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji

Strukturę ekspozycji według okresów zapadalności w podziale na klasy ekspozycji w wartości nominalnej według stanu na dzień 31.12.2016 roku przedstawia poniższa tabela:

	<i>Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec sektora finansowego</i>	<i>Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec sektora niefinansowego</i>	<i>Ekspozycje wobec jednostek samorządu terytorialnego</i>	Razem
a'vista	0,00	1.117.368,61	0,00	1.117.368,61
1-30 dni	43.900,00	429.027,46	108.872,17	581.799,63
1-3 m-cy	142.510,00	1.588.711,57	1.362.760,84	3.093.982,41
3-6 m-cy	120.760,00	3.292.777,07	1.381.098,01	4.794.635,08
6-12 m-cy	248.770,00	3.830.236,14	2.552.196,02	6.631.202,16
1-3 lat	425.470,00	6.923.661,50	10.127.165,74	17.476.297,24
3-5 lat	74.970,00	4.909.238,27	7.449.425,64	12.433.633,91
5-10 lat	511.220,00	7.179.303,29	4.242.638,57	11.933.161,86
10-20 lat	0,00	1.916.451,08	0,00	1.916.451,08
powyżej 20 lat	0,00	0,00	0,00	0,00
RAZEM	1.567.600,00	31.186.774,99	27.224.156,99	59 978 531,98

W związku z ograniczoną możliwością systemu operacyjnego powyższe zestawienie uwzględnia ekspozycje kredytowe Banku w podziale na sektor finansowy, niefinansowy oraz jednostki samorządu terytorialnego.

5.7 Struktura ekspozycji w rozbiciu na sektory; w tym istotna branża

Struktura należności według stanu na dzień 31.12.2016 r.

Struktura należności wobec sektora finansowego przedstawia poniższa tabela:

Lp.	<i>Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec sektora finansowego</i>	Wartość bilansowa netto w zł
1.	Należności normalne Kredyty w rachunku bieżącym	1.567.603,87 0,00

	Pozostałe kredyty i inne, w tym:	1.567.600,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	3,87
2.	Należności pod obserwacją	0,00
	Kredyty pod obserwacją, w tym:	0,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	0,00
3.	Należności zagrożone	0,00
	Kredyty zagrożone, w tym:	0,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	0,00
RAZEM		1.567.603,87

Struktura należności wobec sektora niefinansowego przedstawia poniższa tabela:

Lp.	<i>Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec sektora niefinansowego</i>	Wartość bilansowa netto w zł
1.	Należności normalne	29.697.136,39
	Kredyty w rachunku bieżącym	4.037.146,50
	Pozostałe kredyty i inne, w tym:	25.711.011,50
	Kredyty przeterminowane	191.414,07
	Rezerwy celowe	(-) 37.420,04
	Korekta wartości	(-) 238.091,54
	Odsetki	33.075,90
2.	Należności pod obserwacją	152.557,20
	Kredyty pod obserwacją, w tym:	155.871,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	(-) 2.305,46
	Korekta wartości	(-) 2.173,57
	Odsetki	1.165,23
3.	Należności zagrożone	499.285,62
	Kredyty zagrożone, w tym:	1.091.331,92
	Kredyty przeterminowane	1.091.331,92
	Rezerwy celowe	(-) 1.054.651,71
	Korekta wartości	(-) 5.527,02
	Odsetki	468.132,43
RAZEM		30.348.979,21

Struktura należności wobec jednostek samorządu terytorialnego:

Lp.	<i>Ekspozycje lub ekspozycje warunkowe wobec jednostek samorządu terytorialnego</i>	Wartość bilansowa netto w zł
1.	Należności normalne	27.241.727,73
	Kredyty w rachunku bieżącym	0,00
	Pozostałe kredyty i inne	27.224.156,99
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	(-) 125,90
	Odsetki	17.696,64
2.	Należności pod obserwacją	0,00
	Kredyty pod obserwacją	0,00

	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	0,00
3.	Należności zagrożone	0,00
	Kredyty zagrożone	0,00
	Kredyty przeterminowane	0,00
	Rezerwy celowe	0,00
	Korekta wartości	0,00
	Odsetki	0,00
RAZEM		27.241.727,73

Istotną branżą na 31.12.2016 r. jest „administracja publiczna i obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne i zdrowotne”, którą w Banku tworzą należności od jednostki samorządowej (45,3 %).

5.8 Kwoty ekspozycji zagrożonych w podziale na ważne obszary geograficzne

Bank nie prowadzi ewidencji ekspozycji zagrożonych w podziale na ważne obszary geograficzne zgodnie z wyjaśnieniem zawartym w pkt. 5.4.

5.9 Zmiany stanów korekt wartości i rezerw

Omówienie uzgodnienia zmian stanów korekt wartości i rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości.

Zmiany w zakresie stanu rezerw z tytułu ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości w 2016 r.:	
1) Stan rezerw na dzień 01.01.2016 r.	1.090.652,01 zł
2) Utworzenie rezerwy w 2016 r.	99.480,67 zł
3) Rozwiązanie rezerwy w 2016 r.	(-) 95.755,47 zł
4) Rezerwy przeniesione na ewidencję pozabilansową w 2016r.	0,00 zł
5) Z rozliczenia ESP	0,00 zł
6) Umorzenie należności w ciężar utworzonej rezerwy	0,00 zł
7) Stan rezerw na dzień 31.12.2016 r.	1.094.377,21 zł

VI. Ujawnienia w zakresie stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego

6.1 Opis przyjętych głównych rodzajów zabezpieczeń

Bank Spółdzielczy w Belchatowie przyjmuje zabezpieczenia, które mają na celu ograniczenie ryzyka związanego z odzyskaniem zaangażowanej w ramach danej umowy kredytu sumy pieniężnej w złotych, wraz z prowizją, odsetkami i ewentualnym zwrotem kosztów obsługi kredytu i dochodzenia należności w razie, gdyby kredytobiorca nie uregulował dobrowolnie tych płatności.

Przyjmowane zabezpieczenia kredytów, Bank dzieli na:

- 1) osobiste - gdzie osoba odpowiedzialna z tytułu zabezpieczenia odpowiada całym swoim majątkiem lub jego częścią jeśli to wynika z umowy,
- 2) rzeczowe - gdzie osoba odpowiedzialna z tytułu zabezpieczenia odpowiada tylko do wysokości wartości poszczególnych składników jej majątku.

Do osobistych form zabezpieczenia spłaty kredytu należą:

- 1) poręczenie wg prawa cywilnego;
- 2) poręczenie wg prawa wekslowego;
- 3) weksel własny;
- 4) gwarancja;
- 5) przelew (cesja) wierzytelności na zabezpieczenie;
- 6) przejęcie długu;
- 7) przystąpienie do długu,
- 8) zgoda na potrącanie z miesięcznego wynagrodzenia kwot na spłatę kredytu (poręczenia).

Do rzeczowych form zabezpieczenia spłaty kredytu należą:

- 1) zastaw;
- 2) hipoteka;

- 3) przewłaszczenie na zabezpieczenie;
- 4) przewłaszczenie kwoty na zabezpieczenie w rozumieniu art. 102 Prawa bankowego;
- 5) blokada rachunków bankowych;
- 6) ubezpieczenie kredytu.

6.2 Zasady i procedury dotyczące zabezpieczeń i zarządzania nimi

Wycena zabezpieczeń dokonywana jest w momencie ich przyjmowania, natomiast w trakcie trwania okresu kredytowania Bank dokonuje aktualizacji wyceny przyjętych zabezpieczeń.

Bank opracował i wdrożył zasady przyjmowania, weryfikacji i monitorowania zabezpieczeń w „Zasadach zabezpieczania wiarytelności Banku Spółdzielczego w Bełchatowie” i w „Instrukcji weryfikacji, monitorowania jakości i aktualizowania wartości przyjętych prawnych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie”.

Stały monitoring zabezpieczeń prawnych zapewnić ma uzyskanie pełnej i bieżącej informacji o stanie zabezpieczeń i ich adekwatności w stosunku do skali ryzyka obciążającego ekspozycje kredytowe w odniesieniu do:

- 1) zmiennej w czasie oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy lub innych podmiotów tj. wystawców zabezpieczeń, w przypadku których ocenę sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy można zastąpić oceną sytuacji ekonomiczno-finansowej wystawcy zabezpieczenia.
- 2) kryterium terminowości spłaty rat kredytowych (kapitałowych i odsetkowych),
- 3) wysokości utworzonej rezerwy celowej,
- 4) ewentualnej zmiany warunków spłaty kredytu (np. prolongaty płatności rat kredytowych, nowy harmonogram spłat itp.).

Terminy przeglądów i aktualizacji zabezpieczeń wynikające z klasyfikacji ekspozycji kredytowych, które reguluje Instrukcja „Zasady przeglądu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych i tworzenia rezerw celowych w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie” dokonywane są:

- w okresach rocznych, według stanu na koniec grudnia poprzedniego roku, w terminie odpowiadającym terminowi sporządzania okresowej karty monitoringu dla wszystkich EKZH oraz ekspozycji zabezpieczonych innym rodzajem zabezpieczenia udzielonych klientom instytucjonalnym, rolnikom indywidualnym oraz jednostkom samorządu terytorialnego,
- w okresach kwartalnych, według stanu na koniec poprzedniego kwartału, w terminie odpowiadającym terminowi sporządzania okresowych kart monitoringu dla ekspozycji podlegających monitoringowi kwartalnemu,
- co najmniej raz na koniec każdego kwartału dla ekspozycji w których pomniejszono podstawę tworzenia rezerw celowych.

6.3 Całkowita wartość ekspozycji zabezpieczonej przez uznane zabezpieczenie lub inne uznane zabezpieczenie finansowe.

Bank nie posiada uznanych zabezpieczeń finansowych lub innych uznanych zabezpieczeń celem redukcji ryzyka kredytowego.

VII. Ujawnienia w zakresie korzystania z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI)

Bank nie korzysta z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej (ECAI).

VIII. Ujawnienia w zakresie ryzyka rynkowego

Bank nie posiada portfela handlowego - ryzyko rynkowe nie występuje.

IX. Ujawnienia w zakresie ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne to ryzyko poniesienia przez Bank strat, wynikających z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów informatycznych lub zdarzeń zewnętrznych. Bank obliczając wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego stosuje metodę podstawowego wskaźnika (BIA).

Klasyfikacja zdarzeń operacyjnych służy identyfikacji przyczyn powstawania tych zdarzeń, pomiarowi ryzyka operacyjnego oraz wykorzystania narzędzi statystycznych.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego zgodnie z Rekomendacją M KNF obejmuje 7 kategorii.

W 2016 r. zarejestrowano łącznie 536 incydentów ryzyka operacyjnego – brak rzeczywistych strat. Limit kapitału na ryzyko operacyjne nie został przekroczony. Incydenty z kategorii 6 i 7 stanowią około 97,01 % ogółu zarejestrowanych zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotyczą głównie: przekroczeń pogotowia kasowego, różnic kasowych i bankomatowych, awarii bankomatów, pomyłek pracowników oraz przerw w dostawie energii.

Rejestr zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2016 r.

Lp.	Podział wg kategorii	Razem	Straty rzeczywiste w tys. zł
1	Oszustwa wewnętrzne I	0	0,00
2	Oszustwa zewnętrzne II	0	0,00
3	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy III	12	0,00
4	Klienci, produkty i praktyki operacyjne IV	3	0,00
5	Szkody związane z aktywami rzeczowymi V	1	0,00
6	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów VI	16	0,00
7	Wykonywanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi VII	504	0,00
	Łączna ilość zdarzeń	536	0,00

W 2016 r. nie odnotowano zdarzeń w zakresie ryzyka operacyjnego, które istotnie wpłynęły na bezpieczeństwo funkcjonowania Bankiem.

X. Ujawnienia w zakresie ekspozycji kapitałowych

W 2016 roku nie wystąpiły ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym.

XI. Ujawnienia w zakresie narażenia na ryzyko stopy procentowej pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego

11.1 Charakter ryzyka stopy procentowej i zasadnicze założenia oraz częstotliwość pomiarów ryzyka stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest definiowane przez Bank, jako niebezpieczeństwo negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy oraz na kształtowanie się poziomu funduszy własnych banku, w ramach którego bank wyróżnia następujące kategorie:

- 1) ryzyko przeszacowania,
- 2) ryzyko bazowe,
- 3) ryzyko opcji klienta,
- 4) ryzyko krzywej dochodowości.

Monitorowanie i raportowanie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej odbywa się z częstotliwością miesięczną, przy wykorzystaniu następujących metod:

- analizy luki przeszacowania stopy procentowej,
- symulacji zmian wyniku odsetkowego,
- analizy zmian wartości ekonomicznej banku,

- analizy podstawowych wskaźników ekonomicznych związanych z oceną ryzyka stopy procentowej.

W zakresie przyszłych wcześniejszych spłat większości produktów kredytowych Bank pobiera prowizję rekompensacyjną. W przypadku wcześniejszego wycofania depozytów przez Klientów Bank nie stosuje sankcji w postaci dodatkowych opłat lub prowizji. W takich przypadkach Klient otrzymuje niższe odsetki lub nie otrzymuje ich wcale.

11.2 Zmiany wyniku finansowego oraz bilansowej zaktualizowanej wartości kapitału w wyniku szokowych spadków lub wzrostów stóp procentowych

Testy warunków skrajnych przeprowadzane są w związku z dokonywaną oceną potencjalnego wpływu na sytuację finansową banku dużych zmian parametrów rynkowych lub zmian w profilu ryzyka banku. Stanowią one narzędzie diagnostyczne oceniające stabilność przychodów banku w sytuacjach niekorzystnych.

Bank przeprowadza test warunków skrajnych dla ryzyka stopy procentowej obejmujący łącznie dwa aspekty badania sytuacji szokowej, tj. w zakresie:

- ryzyka przeszacowania, przy założeniu szokowej zmiany stóp procentowych o 200 p.b. oraz
- wpływu zmian stóp procentowych o 200 p.b. na wartość ekonomiczną Banku.

W przypadku spadku stóp o 200 punktów bazowych wynik odsetkowy Banku w skali 12 miesięcy zmniejszy się o 1.148.323,16 zł, natomiast przy założeniu, że stopy procentowe wzrosną o 200 p. b. wynik odsetkowy wzrośnie o 411. 916,21 zł.

Na dzień 31.12.2016 r. wrażliwość wartości ekonomicznej Banku wynikająca ze zmiany stóp procentowych o 200 p.b. wynosi 169. 170,95 zł, co stanowi 1,50 % funduszy własnych.

Łączna zmiana wartości ekonomicznej i wyniku odsetkowego w przypadku wzrostu bądź spadku stóp procentowych w odniesieniu do funduszy własnych:

Zmiana	Zmiana wyniku odsetkowego	% FW	Zmiana wartości ekonomicznej banku	% FW
200 p.b.	411.916,21	10,19 %	169.170,95	1,50 %
(-) 200 p.b.	(-) 1.148.323,16	3,65 %		

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej, które na 31 grudnia 2016 roku było istotne. Utworzony kapitał wewnętrzny wyniósł 810.158,87 zł.

XII. Ujawnienia w zakresie polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze

Zasady ustalania zmiennych składników wynagradzania dla członków Zarządu oraz innych osób zajmujących stanowiska kierownicze, zgodnie z Uchwałą 258/2011 KNF znajdują się w załączonej Polityce zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie, zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą w dniu 30.12.2013 r., z późn. zm. stanowiącej załącznik nr 6 do Regulaminu wynagradzania w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie.

W związku z tym, że w Banku wszystkie istotne decyzje są podejmowane przez Zarząd do stanowisk kierowniczych w Banku w rozumieniu ww. Uchwały zalicza się tylko członków Zarządu.

Decyzję o przyznaniu wynagrodzenia z tytułu zmiennych składników Członkom Zarządu podejmuje Rada Nadzorcza w oparciu o:

- 1) zysk netto,
- 2) zwrot z kapitału własnego (ROE),
- 3) współczynnik wypłacalności,
- 4) jakość portfela kredytowego.

Wartość wynagrodzeń osób zajmujących kierownicze stanowiska w rozumieniu zasad „Polityki zmiennych składników wynagradzania osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Spółdzielczy w Bełchatowie” w 2016 r. wyniosła 529.579,23 zł:

- wynagrodzenia stałe – 505.219,23 zł (3 osoby)
- wynagrodzenia zmienne – 24.360,00 zł (3 osoby).

W związku z tym, iż wynagrodzenia zmienne nie przekroczyły 2 % Funduszy własnych nie wystąpiło odroczenie części wynagrodzeń zmiennych.

XIII. Ujawnienia w zakresie ryzyka płynności i pozycji płynnościowej

13.1 Kwestie organizacyjne

1. Za obszar ryzyka płynności w Banku odpowiadają:

- Prezes Zarządu – w zakresie nadzoru nad procesem zarządzania ryzykiem płynności,
- Zastępca Prezesa Zarządu – w zakresie odpowiedzialności za funkcjonowanie systemu identyfikacji, pomiaru i kontroli ryzyka płynności.

W procesie zarządzania ryzykiem płynności w Banku uczestniczą:

- Rada Nadzorcza która:
 - a) w ramach pełnionego nadzoru właścicielskiego dokonuje okresowej oceny i nadzoruje wszystkie aspekty polityki zarządzania ryzykiem płynności w Banku;
 - b) zatwierdza cele strategiczne w zarządzaniu ryzykiem płynności, zawarte w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem;
 - c) ocenia adekwatność i skuteczność systemu zarządzania ryzykiem płynności na podstawie okresowej, syntetycznej informacji na temat poziomu ryzyka, na jakie narażony jest Bank.
- Zarząd:
 - a) zapewnia skuteczne działanie systemu zarządzania ryzykiem płynności;
 - b) zatwierdza zasady zarządzania ryzykiem płynności;
 - c) wyznacza osoby odpowiedzialne za opracowanie, wprowadzenie i aktualizację zasad, o których mowa w pkt 2;
 - d) odpowiada za utrzymanie ryzyka płynności na poziomie nie przekraczającym poziomu akceptowalnego przez Radę Nadzorczą wyrażonego apetytem i tolerancją na ryzyko.
- Komitet Zarządzania Ryzykami który:
 - a) opiniuje niniejszą procedurę;
 - b) opiniuje poziom limitów;
 - c) identyfikuje potrzeby zmian w polityce płynnościowej Banku;
 - d) wydaje rekomendacje dla komórki zarządzającej mające na celu właściwe kształtowanie poziomu ryzyka płynności Banku;
 - e) ocenia poziom ryzyka płynności Banku i wydaje rekomendacje Zarządowi.
- Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz – będący komórką monitorującą ryzyko płynności, wykonujący zadania związane z:
 - a) okresowym weryfikowaniem i aktualizowaniem procedury w zakresie zarządzania płynnością oraz przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w tym weryfikowaniem i aktualizowaniem metod pomiaru ryzyka płynności oraz poziomu limitów;
 - b) zapewnieniem zgodności niniejszej procedury ze strategią działania Banku i strategią zarządzania ryzykiem;
 - c) proponowaniem wysokości przyjętych limitów;
 - d) dokonywaniem pomiaru i monitorowaniem poziomu ryzyka, w tym płynności średnio i długoterminowej, przeprowadzaniem testów warunków skrajnych, pogłębioną analizą płynności długoterminowej;
 - e) analizą wskaźników służących ocenie poziomu ryzyka płynności
 - f) monitorowaniem stopnia wykorzystania limitów;
 - g) wyznaczaniem nadzorczych miar płynności oraz wskaźników LCR i wewnętrznego NSFR;
 - h) oceną nowych produktów bankowych w zakresie potencjalnego wpływu na ryzyko płynności,
 - i) opracowywaniem scenariuszy sytuacji kryzysowych;
 - j) sporządzaniem raportów dla Zarządu i Rady Nadzorczej.
- Główny Księgowy – będący komórką zarządzającą ryzykiem płynności, wykonujący zadania związane z:
 - a) przygotowywaniem propozycji zmian procedury dla Zarządu, w zakresie zarządzania płynnością dzienną, bieżącą i krótkoterminową;

b) optymalnym zarządzaniem środkami Banku oraz wywiązywaniem się Banku z zawartych umów, w tym zagospodarowywaniem nadwyżek środków.

- Kierownik Zespołu ds. obsługi klienta – odpowiedzialny za kontrolę i utrzymywanie limitów kasowych.

Szczegółowe zakresy czynności zawierają Zasady zarządzania ryzykiem płynności w BS w Bełchatowie.

2. Sposób pozyskiwania finansowania działalności.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych oraz instytucji samorządowych.

Zewnętrznym źródłem finansowania działalności Banku są:

- 1) uruchomienie kredytu w rachunku bieżącym w Banku Zrzeszającym,
- 2) uruchomienie kredytu rewolwingowego w Banku Zrzeszającym,
- 3) pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego,
- 4) lokata płynnościowa złożona przez Bank Zrzeszający ze środków Minimum Depozytowego.

Bank nie korzysta z zewnętrznych źródeł finansowania.

Oferta depozytowa kierowana jest zarówno do klientów detalicznych jak i do sektora niefinansowego.

3. Stopień scentralizowania funkcji skarbowych i zarządzania płynnością.

Zarządzanie płynnością jest w pełni scentralizowane.

4. Zasady funkcjonowania w ramach Zrzeszenia i Systemu Ochrony SGB.

Bank Spółdzielczy w Bełchatowie jest zrzeszony w Zrzeszeniu SGB oraz jest uczestnikiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB.

Zadania wykonywane przez Bank Zrzeszający na rzecz Banku Spółdzielczego w zakresie ryzyka płynności:

- prowadzenie rachunków bankowych,
- przeprowadzanie za pośrednictwem ww. rachunku rozliczeń pieniężnych oraz utrzymywanie rezerwy obowiązkowej, z zastrzeżeniem, iż środki rezerwy obowiązkowej nie mogą być przez Bank wykorzystywane do realizacji bieżących zleceń składanych przez Bank,
- deponowania na wyodrębnionym rachunku w Banku Zrzeszającym aktywów, w celu realizacji obowiązków wynikających z uczestnictwa w systemie gwarantowania depozytów Bankowego Funduszu Gwarancyjnego,
- deponowania w Banku Zrzeszającym środków finansowych,
- prowadzenie odrębnego rachunku, na którym deponowane są aktywa Banku, stanowiące pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych.

Bank jest członkiem Spółdzielczego Systemu Ochrony SGB na podstawie Umowy Systemu Ochrony SGB z dn. 23 listopada 2015 r.

W zakresie ryzyka płynności obowiązki Banku wynikające z członkostwa w Systemie Ochrony to m.in.

- 1) realizacja zadań związanych z funkcjonowaniem mechanizmów kontroli, ograniczania oraz klasyfikowania ryzyka;
- 2) przesyłania do Spółdzielni wymaganych przez nią dokumentów i sprawozdań;
- 3) przesyłania do Spółdzielni planów finansowych;
- 4) terminowego wnoszenia składek oraz innych opłat w ramach Mechanizmu Pomocowego Systemu Ochrony.

Ponadto w celu ograniczenia ryzyka uczestnik Systemu wprowadza:

- 1) odpowiednio i jednakowo zorganizowane mechanizmy monitorowania i klasyfikacji ryzyka, obejmujące w szczególności określenie poziomu ryzyka oraz systemu limitów ograniczających ryzyko;
- 2) reguły kontroli ekspozycji, których dotyczy niewykonanie zobowiązania;
- 3) limity wewnętrzne dostosowane do poziomów limitów określonych przez Spółdzielnię.

13.2 Zakres ujawnień ilościowych:

1. Rozmiar nadwyżki płynności:

	Nazwa nadwyżki	Wartość nadwyżki
	Norma krótkoterminowa ponad minimum	26.923.532,49
	LCR ponad minimum	173

2. Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR:

	Nazwa	Wielkość
	Norma krótkoterminowa	49.595.699,65
	Wskaźnik LCR	243

3. Luka płynności:

Lp.	Przedział płynności	Luka prosta z pozabilansem	Luka skumulowana z pozabilansem (od początku)	Luka skumulowana z pozabilansem (od końca)
1	Przedział do 1 miesiąca	1.918.486,15	9.758.162,99	(-) 12.505.223,76
2	Przedział do 3 miesięcy	(-) 7.455.754,66	2.302.408,33	(-) 14.423.709,91
3	Przedział do 6 miesięcy	(-) 5.823.055,46	(-) 3.520.647,13	(-) 6.967.955,25

4. Dodatkowe zabezpieczenia płynności funkcjonujące w Zrzeszeniu i Systemie Ochrony SGB

Bank jako uczestnik Systemu Ochrony SGB może skorzystać z pomocy w razie zaistnienia niebezpieczeństwa utraty płynności lub wypłacalności gdy wystąpi jedna z następujących przesłanek:

- 1) Bank będzie realizował wewnętrzny plan naprawy lub program naprawczy;
- 2) Bank nie spełni wymogów w zakresie funduszy własnych, o których mowa w Rozporządzeniu CRR oraz wymogów nałożonych na podstawie Prawa Bankowego;
- 3) Bank nie spełni norm płynności, o której mowa w części szóstej Rozporządzenia CRR;
- 4) Bank przekroczy normy w zakresie limitów dużych ekspozycji, o których mowa w Rozporządzeniu CRR;
- 5) Występuje zagrożenie utraty bieżącej zdolności do realizacji zobowiązań pieniężnych Banku.

13.3 Zakres ujawnień jakościowych

1. Aspekty ryzyka płynności na które narażony jest Bank

Bank działając jako instytucja społecznego zaufania, jest przygotowany do przewyciężenia każdej z możliwych przyczyn powstania ryzyka utraty płynności. Płynność finansowa jest podstawowym wyznacznikiem bezpieczeństwa Banku, mającym bezpośredni wpływ na wiarygodność i renomę całej instytucji. Wszelkie procedury, przewidywane działania awaryjne są szczegółowo ustalone jeszcze przed faktycznym wystąpieniem ryzyka utraty płynności. W ocenie Banku przyczyną, która może spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to duża nadpłynność, co może mieć negatywne przełożenie na wynik finansowy.

2. Sposób dywersyfikacji źródeł finansowania

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- oferowanie produktów depozytowych klientom z sektora niefinansowego, budżetowego,
- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące itp.

3. Techniki ograniczania ryzyka płynności

Do podstawowych technik ograniczania ryzyka płynności, które Bank stosuje w swojej działalności to:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,

- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,
- systematyczne przeprowadzanie audytu systemu zarządzania ryzykiem płynności przez pracowników jednostki zarządzającej systemem ochrony.

4. Pojęcia stosowane w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym;
- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) depozyty ogółem – depozyty;
- 4) dzień sprawozdawczy – dzień, na który Bank oblicza nadzorcze miary płynności; dla obliczeń nadzorczych miar płynności dniem sprawozdawczym jest każdy dzień roboczy;
- 5) płynność śróddzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w bieżącym dniu;
- 6) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 7) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych
- 8) w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 9) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 10) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 11) płynność płatnicza – zdolność do finansowania aktywów i terminowego wykonania zobowiązań w toku normalnej działalności banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 12) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”
- 13) aktywa płynne – suma aktywów nieobciążonych, niniejsza definicja nie dotyczy pojęcia „aktywa płynne” używanego na potrzeby wyznaczania wskaźnika LCR;
- 14) depozyty stabilne – suma osadu na depozytach sektora niefinansowego i osadu na depozytach instytucji rządowych i samorządowych;
- 15) pasywa niestabilne – depozyty ogółem minus depozyty stabilne plus różnica pomiędzy zobowiązaniami pozabilansowymi dotyczącymi finansowania a osadem na tych zobowiązaniach;
- 16) pasywa stabilne – depozyty stabilne plus pożyczki podporządkowane w części niezaliczanej do funduszy własnych, plus kredyty i pożyczki z Banku Zrzeszającego z pierwotnym terminem zapadalności powyżej 1 roku;
- 17) termin płatności – termin zapadalności lub wymagalności liczony od dnia, na który sporządzane jest zestawienie terminów płatności wynikających z umowy;
- 18) nadzorcze miary płynności – wskaźniki płynności i limity określone w uchwale KNF w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności;
- 19) wskaźnik LCR / wymóg dotyczący pokrycia płynności – wskaźnik płynności krótkoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR;
- 20) wskaźnik NSFR / wymóg dotyczący stabilnego finansowania netto – wskaźnik płynności długoterminowej obliczony w oparciu o przepisy CRR ;
- 21) wewnętrzny wskaźnik NSFR – wskaźnik, którego budowa, do czasu określenia przez EUNB sposobu sformułowania wymogu stabilnego finansowania oraz przyjęcia przez Parlament Europejski i Radę UE poziomu tego wskaźnika, została określona przez System Ochrony SGB;

- 22) podmioty regulowane – zgodnie z ustawą o nadzorze uzupełniającym zaliczają się do nich w szczególności: banki, oddziały instytucji kredytowych, banki zagraniczne, zakłady ubezpieczeń, firmy inwestycyjne;
- 23) transakcje zawierane na rynku hurtowym – transakcje zawierane z podmiotami regulowanymi, operacje dokonywane w ramach świadczenia usług pośrednictwa finansowego na rachunek własny w imieniu klienta;
- 24) osoby wewnętrzne – osoby wchodzące w skład Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz pracownicy;
- 25) małe lub średnie przedsiębiorstwa (MŚP) – przedsiębiorstwa, które zatrudniają mniej niż 250 osób, i których obroty roczne nie przekraczają 50 mln EUR, i/lub których roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln EUR, przy czym za przedsiębiorstwo uznaje się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej. Obejmuje to w szczególności osoby prowadzące działalność na własny rachunek oraz firmy rodzinne prowadzące działalność rzemieślniczą lub inne rodzaje działalności, oraz spółki cywilne lub stowarzyszenia regularnie prowadzące działalność gospodarczą;
- 26) gospodarstwo domowe – podmiot będący przedsiębiorcą indywidualnym, osobą prywatną lub rolnikiem indywidualnym.

5. Odzwierciedlenie ryzyka płynności w procesie zarządzania płynnością płatniczą

Bank zagospodarowuje nadwyżki środków poprzez lokowanie w Banku Zrzeszającym.

W zakresie oceny wpływu transakcji na poziom ryzyka płynności Bank bada co najmniej :

- 1) zmianę wysokości nadzorczych miar płynności;
- 2) wpływ transakcji na poziom limitów wewnętrznych ograniczających ryzyko płynności.

6. Sposób wykorzystania testów warunków skrajnych

Testy warunków skrajnych są wykorzystywane w planowaniu awaryjnym, wyznaczaniu poziomu limitów i procesie szacowania kapitału wewnętrznego.

7. Wskazanie sposobu wykorzystania testów warunków skrajnych w planie awaryjnym

Zasady zarządzania ryzykiem płynności w Banku Spółdzielczym w Sierakowicach zawierają plany awaryjne, które zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

8. Polityka utrzymywania rezerwy płynności

W celu utrzymania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów oraz dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystane jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank planuje:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami (aktywa nieobciążone);
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - wykorzystania przyznanych linii kredytowych;
 - sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów;
 - pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego;
 - pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni;
 - przyrostu depozytów.

Do aktywów wysokopłynnych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń;
- 2) wysoka jakość kredytowa;
- 3) łatwa zbywalność;
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków.

9. Ograniczenia regulacyjne odnośnie transferu płynności w ramach Zrzeszenia

W przypadku konieczności pozyskania dodatkowych źródeł finansowania, Bank może złożyć wniosek do Zarządu Spółdzielni IPS o pożyczkę płynnościową z Funduszu Pomocowego w wysokości do 43 770 000,00 zł lub o lokatę płynnościową złożoną przez Bank Zrzeszający ze środków Minimum Depozytowego do wysokości 112 474 000,00 zł.

10. Częstotliwość i rodzaj sprawozdawczości w zakresie ryzyka płynności

Raporty oraz sprawozdania, sporządzane przez Zespół zarządzania ryzykami i analiz, dotyczące poziomu ryzyka płynności, przedstawiane są Zarządowi i Radzie Nadzorczej w terminach określonych w Instrukcji sporządzania informacji zarządczej.

XIV. Ujawnienia w zakresie dźwigni finansowej

14.1 Poziom wskaźnika dźwigni na koniec roku obrachunkowego wyniósł:

- a) w pełni wprowadzona definicja – 9,88 %
- b) definicja przejściowa – 9,90 %.

14.2 Aktywa oraz zobowiązania pozabilansowe udzielone uwzględnione w obliczaniu wskaźnika dźwigni wynoszą:

- a) aktywa – 112.955.162 zł,
- b) zobowiązania pozabilansowe udzielone – 4.665.547 zł.

Ww. informacje zostały uzgodnione ze sprawozdaniem finansowym za 2016 r.

14.3 Zarządzanie nadmiernym ryzykiem dźwigni finansowej

Zarządzanie nadmiernym ryzykiem dźwigni finansowej zostało omówione w rozdziale VII działu IV „Strategii zarządzania i planowania kapitałowego w Banku Spółdzielczym w Bełchatowie”.

14.4 Czynniki, które miały wpływ na poziom wskaźnika dźwigni finansowej w okresie roku obrachunkowego:

- a) poziom funduszy własnych Banku,
- b) aktywa,
- c) zobowiązania pozabilansowe udzielone.

XV. Informacja o spełnianiu przez członków Rady Nadzorczej i Zarządu wymogów określonych w art. 22aa. Ustawy Prawo bankowe

Temat spełnienia wymogów wynikających z art. 22 aa Ustawy Prawo bankowe przez Zarząd został opisany w pkt 2.7.

Rada Nadzorcza Banku Spółdzielczego w Bełchatowie liczy 6 osób i zgodnie z postanowieniami Statutu wybierana jest na okres 4 lat. W składzie Rady działa Prezydium RN oraz Komisja Rewizyjna.

Członkowie Rady Nadzorczej podlegają corocznej ocenie zgodnie z „Procedurą oceny odpowiedniości Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Bełchatowie”.

Ocena Członków Rady i Rady została dokonana przez Zebranie Przedstawicieli w dniu 10.04.2017 r. i była podstawą udzielenia absolutorium.

XVI. Ujawnienia w zakresie funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej

16.1 Struktura organizacyjna systemu

Zarząd Banku zaprojektował, wprowadził i zapewnia działanie systemu kontroli wewnętrznej. Funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej było oparte o pisemne procedury zatwierdzone przez Zarząd i Radę Nadzorczą oraz cyklicznie weryfikowane i aktualizowane.

Rada Nadzorcza sprawowała nadzór nad wprowadzeniem systemu kontroli wewnętrznej i okresowo ocenia jego adekwatność i skuteczność.

W ramach systemu zarządzania w Banku funkcjonuje system kontroli wewnętrznej.

W ramach systemu kontroli wewnętrznej, zgodnie z art. 9c ust. 2 Prawa bankowego, Bank zapewnił:

- 1) funkcję kontroli mającą za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych dotyczących w szczególności zarządzania ryzykiem w banku;
- 2) komórkę do spraw zgodności mającą za zadanie identyfikację, ocenę, kontrolę i monitorowanie ryzyka braku zgodności działalności banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie;
- 3) niezależną komórkę audytu wewnętrznego mającą za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej. Funkcje audytu wewnętrznego Bank powierzył Spółdzielczemu Systemowi Ochrony SGB.

16.2 Stosowane mechanizmy kontrolne

Bank stosuje następujące mechanizmy kontrolne:

- 1) procedury - rozumiane jako zdefiniowany sposób określonego postępowania przez pracowników poszczególnych komórek organizacyjnych;
- 2) podział obowiązków - rozumiany jako podział zadań i uprawnień przypisanych pracownikom na poszczególnych stanowiskach w ramach danego procesu, mający na celu zapobieganie sytuacjom, w których pracownik kontroluje samego siebie lub istnieje potencjalny konflikt interesów między pracownikami mającymi powiązania personalne (np. poprzez oddzielenie etapu zawierania transakcji od etapów jej rejestrowania i weryfikowania jej prawidłowości albo tzw. kontrolę dwóch par oczu);
- 3) autoryzacja, w szczególności autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych w tym zwłaszcza autoryzacja operacji finansowych i gospodarczych – rozumiana jako system zatwierdzania decyzji i czynności wykonywanych przez pracowników na poszczególnych stanowiskach w ramach danego procesu (np. poprzez wprowadzenie obowiązku autoryzacji w systemie informatycznym w procesie zawierania transakcji przekraczających określony poziom limitów obowiązujących w banku);
- 4) kontrola dostępu - rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego obszaru, systemu, procesu;
- 5) kontrola fizyczna - rozumiana jako zestaw uprawnień dostępu do określonego, fizycznie wydzielonego obszaru w banku (np. poprzez zapewnienie autoryzowanego wstępu (z zastosowaniem karty), na teren niektórych jednostek lub komórek organizacyjnych banku lub obszarów chronionych);
- 6) proces ewidencji operacji finansowych i gospodarczych w systemach: księgowym, sprawozdawczym i operacyjnym - rozumiane jako system rejestrowania i przechowywania określonych rodzajowo danych wprowadzonych i generowanych w danym systemie;
- 7) inwentaryzacja, w tym weryfikacja - rozumiana jako porównywanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym;
- 8) dokumentowanie odstępstw - rozumiane jako wykaz zarejestrowanych wyjątków w ramach wykonywania określonych czynności wynikających z ustalonych przez bank zasad (procedur) postępowania (rejestr odstępstw);
- 9) wskaźniki wydajności - rozumiane jako wskaźniki prezentujące stopień wykonania danego celu w określonym czasie;
- 10) szkolenia - realizowane jako organizacja szkoleń dla pracowników;
- 11) nadzór przełożonego – rozumiany jako sprawowanie przez przełożonego w toku nadzoru służbowego określonych czynności sprawdzających w stosunku do podległego pracownika.

16.3 Ocena adekwatności i skuteczności systemu

Zarząd i Rada Nadzorcza cyklicznie oceniała funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej i realizację jego celów:

- 1) skuteczność i efektywność działania banku;
- 2) wiarygodność sprawozdawczości finansowej;
- 3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w banku;
- 4) zgodności działania banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

Zarząd dokonał oceny prawidłowości funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w 2016 r. i stwierdził, że funkcjonował on zgodnie z wymogami regulacji zewnętrznych i wewnętrznych, wszystkie jego elementy realizowane były prawidłowo a cele systemu kontroli wewnętrznej określone w Prawie bankowym zostały zrealizowane.

Bełchatów, dnia 25.04.2017 r.

Zarząd Banku Spółdzielczego w Bełchatowie:

Prezes Zarządu	– Zdzisław Ingot
Z-ca Prezesa Zarządu	– Grażyna Bednarska
Członek Zarządu	– Maria Ciężka

Informacja została zatwierdzona Uchwałą Zarządu Nr 31/2017 z dnia 25.04.2017 r.